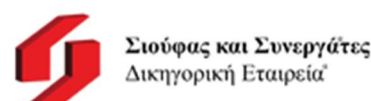

Ν. 4842/2021: ΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Ν. 4842/2021: ΟΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΕ ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

Ο νόμος 4842/2021 (εφεξής «νέος Νόμος») επέφερε περιορισμένες τροποποιήσεις στα ένδικα μέσα, οι οποίες συνοψίζονται στις ακόλουθες:

ΑΝΑΚΟΠΗ ΕΡΗΜΟΔΙΚΙΑΣ

Άρθρο 509 ΚΠολΔ

Προστίθεται δεύτερη παράγραφος στο εν λόγω άρθρο, κατά την οποία: **«Η κατάθεση των προτάσεων γίνεται έως την έναρξη της συζήτησης και η κατάθεση της προσθήκης σε αυτές έως τη δωδέκατη ώρα της τρίτης εργάσιμης ημέρας μετά τη συζήτηση. Το ίδιο ισχύει για τις διαδικαστικές πράξεις της ανταγωγής, της προσεπίκλησης, της ανακοίνωσης και της παρέμβασης.»** Με την ανωτέρω παράγραφο ρυθμίζεται το ζήτημα του χρόνου της κατάθεσης των προτάσεων και της προσθήκης ενώπιον του δικαστηρίου της ανακοπής, τούτο δε κρίνεται αναγκαίο μετά τη διαφορετική, μετά τον ν. 4335/2015, ρύθμιση των σχετικών προθεσμιών στην τακτική διαδικασία σε πρώτο βαθμό, προκειμένου να αποφευχθούν αμφισβητήσεις ως προς τον χρόνο προσδιορισμού δικασίμου και της κατάθεσης προτάσεων, προσθήκης και σχετικών στην

περίπτωση άσκησης ανακοπής ερημοδικίας ενώπιον των πρωτοβαθμίων δικαστηρίων κατά την τακτική διαδικασία. Επίσης, αντιμετωπίζεται η περίπτωση των σύνθετων δικών, ώστε η προθεσμία κατάθεσης προτάσεων και προσθήκης να είναι ενιαία για όλους τους συμμετέχοντες στη δίκη. Ως προς τον ορισμό δικασίμου προς συζήτηση της ανακοπής ερημοδικίας ισχύει το άρθρο 498 ΚΠολΔ περί ενδίκων μέσων. Η νέα ρύθμιση εφαρμόζεται και επί των εκκρεμών ενδίκων μέσων (άρθρα 120 & 116 παρ.2β ν. 4842/2021).

ΕΦΕΣΗ

Άρθρο 516 ΚΠολΔ

Διευκρινίζεται, προς άρση της σχετικής διχογνωμίας στη νομολογία και τη θεωρία, ότι δικαίωμα έφεσης έχει και ο προσεπικληθείς. Η συμπλήρωση αυτή επιβλήθηκε, άλλωστε, και από το τελευταίο εδάφιο του άρθρου 89 ΚΠολΔ, κατά το οποίο η άσκηση της προσεπίκλησης έχει τα αποτελέσματα της άσκησης της αγωγής. Η νέα ρύθμιση εφαρμόζεται σε εφέσεις που κατατίθενται μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4842/2021, ήτοι μετά την 1η.01.2022.

Άρθρο 524 ΚΠολΔ

Η παρ. 1 του άρθρου 524 ΚΠολΔ αναδιατυπώνεται, προκειμένου να προσαρμοσθεί στη νέα αρίθμηση του άρθρου 237. Η παραπομπή στην παρ. 8 γίνεται, προκειμένου, μετά την τροποποίηση των παρ. 1 και 3 του άρθρου 254, να μπορεί το εφετείο, όταν ασκείται έφεση από το διάδικο, που δικάσθηκε ερήμην ή και για την απόδειξη της βασιμότητας λόγων έφεσης, να διατάξει πραγματογνωμοσύνη. Με τη συμπλήρωση του πρώτου εδαφίου της παρ. 3 του άρθρου 524 διευκρινίζεται με τον πλέον σαφή τρόπο ότι η απόρριψη της έφεσης ως ανυποστήρικτης είναι απόρριψη επί της ουσίας, άρα δογματικώς προϋποθέτει παραδεκτή άσκηση της. Επομένως, εάν η έφεση είναι για οποιονδήποτε λόγο απαράδεκτη, ιδίως εκπρόθεσμη ή λόγω μη καταβολής του παραβόλου του άρθρου 495 ή λόγω έλλειψης άλλων διαδικαστικών προϋποθέσεων, πρέπει να απορριφθεί προεχόντως ως απαράδεκτη και όχι ως ανυποστήρικτη, δηλαδή επί της ουσίας. Εξάλλου, το άρθρο 532 ορίζει την εξέταση του παραδεκτού της έφεσης ανεξαρτήτως του εάν ο εκκαλών παρίσταται ή όχι στη δίκη. Με τη ρύθμιση αυτή τερματίζεται και ο σχετικός διχασμός της νομολογίας των εφετείων, η οποία τείνει και υπό το ισχύον καθεστώς σε απόρριψη της έφεσης ως ανυποστήρικτης, χωρίς προηγουμένως να εξετάζεται, όπως δογματικώς απαιτείται, το παραδεκτό της και υιοθετείται η σχετικώς αντίθετη νέα νομολογία των δικαστηρίων της ουσίας. Η ως άνω ρύθμιση συνδέεται και με πρακτικές συνέπειες, εφόσον δεν νοείται ερήμην απόφαση επί του παραδεκτού και αυτή είναι τελεσίδικη, μη υποκείμενη σε ανακοπή ερημοδικίας και μπορεί να εκτελεστεί, ενώ μπορεί να ασκηθεί και η αναίρεση, που δεν θα μπορούσε να ασκηθεί με την αντίθετη άποψη, εφόσον αυτή

εξακολουθεί να υπόκειται σε ανακοπή ερημοδικίας.¹ Η εν λόγω ρύθμιση εφαρμόζεται και επί των εκκρεμών, κατά την 1η.01.2022, ενδίκων μέσων.

Άρθρο 527 ΚΠολΔ

Το περιεχόμενο του άρθρου 527 ΚΠολΔ είναι αρρήκτως συνδεδεμένο, καθ' όσον αφορά στην τακτική διαδικασία, με το άρθρο 237 ΚΠολΔ, προς το οποίο πρέπει να εναρμονίζεται. Η νέα ρύθμιση προσαρμόζεται στη νέα πρόβλεψη σταδίου συμπληρωματικών προτάσεων σε προθεσμία το αργότερο είκοσι (20) ημερών και προσθήκης σε προθεσμία το αργότερο δέκα (10) ημερών με τη νέα παρ. 5 του άρθρου 237, με την οποία επιχειρείται άρση των ανεπιεικών συνεπειών της κατάργησης του άρθρου 269 στον πρώτο βαθμό. Η νέα ρύθμιση εφαρμόζεται σε εφέσεις που κατατέθηκαν μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4842/2021, ήτοι μετά την 1η.01.2022.

ΑΝΑΨΗΛΑΦΗΣΗ

Άρθρο 542 ΚΠολΔ

Διευκρινίζεται, προς άρση της σχετικής διχογνωμίας στη νομολογία και τη θεωρία, ότι δικαίωμα αναψηλάφησης έχει και ο προσεπικληθείς. Η νέα ρύθμιση εφαρμόζεται σε ένδικα μέσα που κατατίθενται μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4842/2021, ήτοι μετά την 1η.01.2022.

Άρθρο 544 ΚΠολΔ

Με την τροποποίηση στην έβδομη παράγραφο του άρθρου, διευκρινίζεται και επιλύεται σχετική διάσταση μεταξύ θεωρίας και νομολογίας ότι δεν απαιτείται για το παραδεκτό του συγκεκριμένου λόγου αναψηλάφησης να έχει ήδη προβληθεί στη δίκη ο ισχυρισμός, ο οποίος γίνεται για πρώτη φορά γνωστός στον διάδικο (άλλωστε η προβολή ισχυρισμών που εν γνώσει δεν μπορούν να αποδειχθούν δεν συνάδει με το καθήκον αληθείας κατ' άρθρο 116), και ταυτοχρόνως αποδεικνύεται από τα προσκομιζόμενα νέα κρίσιμα έγγραφα. Η νέα ρύθμιση ισχύει και επί εκκρεμών κατά την 1η.01.2022 ενδίκων μέσων.

Άρθρα 546 & 548 ΚΠολΔ

Με τη νέα, τρίτη παράγραφο στο άρθρο 546 ΚΠολΔ, είναι δυνατόν να διαταχθεί η αναστολή της ισχύος των προσβαλλόμενων με αναψηλάφηση αποφάσεων.

Η εύχρηστη και επιτυχής ρύθμιση της παρ. 1 του άρθρου 524 ΚΠολΔ για τη διαδικασία της έκκλητης δίκης μεταφέρεται στη δίκη της αναψηλάφησης προς διευκόλυνση όλων των παραγόντων της δίκης της αναψηλάφησης, οι οποίοι είναι εξοικειωμένοι με την εφαρμογή της. Η κατάθεση των

¹ Βλ. Αιτιολογική Έκθεση ν. 4842/2021.

προτάσεων γίνεται έως την έναρξη της συζήτησης και η κατάθεση της προσθήκης σε αυτές έως τη δωδέκατη ώρα της τρίτης εργάσιμης ημέρας μετά τη συζήτηση (άρθρο 548 ΚΠολΔ).

Οι νέες ρυθμίσεις εφαρμόζονται και επί των εκκρεμών, κατά την 1η.01.2022, ενδίκων μέσων.

ΑΝΑΙΡΕΣΗ

Άρθρο 556 ΚΠολΔ

Με την τροποποίηση του εν λόγω άρθρου, **διευκρινίζεται, προς άρση της σχετικής διχογνωμίας στη νομολογία και τη θεωρία, ότι δικαίωμα άσκησης αναίρεσης έχει και ο προσεπικληθείς.** Η εν λόγω ρύθμιση εφαρμόζεται σε αναίρεσεις που ασκούνται από την 1η.01.2022.

Άρθρο 560 ΚΠολΔ

Η αντικατάσταση της λέξης «ειρηνοδίκης» από τη λέξη «δικαστής» στην περ. 2 του άρθρου 560 ΚΠολΔ έχει διευκρινιστικό χαρακτήρα. Είναι αυτονόητο ότι ο προκείμενος λόγος αναίρεσης ερευνάται, όταν προσβάλλεται είτε απόφαση του ειρηνοδικείου είτε απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου, που εκδόθηκε, κατόπιν άσκησης έφεσης κατά απόφασης του ειρηνοδικείου. Με την τροποποίηση της περ. 3 είναι δυνατόν να ελέγχονται αναιρετικώς η θετική και η αρνητική υπέρβαση δικαιοδοσίας του δικαστηρίου. Η εν λόγω ρύθμιση εφαρμόζεται σε αναίρεσεις που ασκούνται από 1ης.01.2022.

Άρθρα 562 - 569 - 570 ΚΠολΔ

Με τη νέα ρύθμιση προστίθεται στη δεύτερη παράγραφο ως εξαίρεση και το δεδικασμένο, με αποτέλεσμα πλέον το δεδικασμένο να μπορεί να προταθεί το πρώτον ενώπιον του Αρείου Πάγου ως λόγος αναίρεσης, εφόσον αυτό βεβαίως προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας. **Σημειώνεται ότι η τροποποίηση εναρμονίζεται και με τον σκοπό του δεδικασμένου, λαμβανομένου, επιπροσθέτως, υπόψη, ότι όχι μόνο η συνδρομή του δεδικασμένου λαμβάνεται κατά νόμο αυτεπάγγελτα υπόψη (άρθρο 332), αλλά και ο λόγος αναίρεσης που βασίζεται στην παραβίασή του (περ. 16 άρθρου 559) ερευνάται εξ επαγγέλματος από τον Άρειο Πάγο (παρ. 4 άρθρου 562).** Με την προσθήκη νέων εδαφίων στην παρ. 4 επιλύεται το ζήτημα της ενημέρωσης των διαδίκων, στην περίπτωση που ο Άρειος Πάγος εξετάσει αυτεπαγγέλτως τη συνδρομή λόγων αναίρεσης από τους αναφερομένους στο πρώτο εδάφιο της παρ. 4. **Οι εν λόγω ρυθμίσεις εφαρμόζονται και επί εκκρεμών κατά την 1η.01.2022 αναιρέσεων.**

Με τη νέα ρύθμιση του **άρθρου 569 ΚΠολΔ**, επιτυγχάνεται η ρύθμιση της προθεσμίας άσκησης προσθέτων λόγων αναίρεσης με τρόπο όμοιο προς εκείνη της άσκησης προσθέτων λόγων έφεσης.

Κρίθηκε σκόπιμη η προσαρμογή της πρώτης παραγράφου του άρθρου 570 ΚΠολΔ στην τηρουμένη πρακτική της προαιρετικής κατάθεσης προτάσεων έως και την τρίτη εργάσιμη ημέρα μετά τη συζήτηση, με ρύθμιση όμοια με εκείνη του δεύτερου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 524 για την προσθήκη στην έφεση. Χρησιμοποιείται ο όρος «υπόμνημα», διότι συστηματικώς δεν νοείται κατάθεση προτάσεων μετά τη συζήτηση. Η εν λόγω ρύθμιση εφαρμόζεται και επί εκκρεμών, κατά την έναρξη ισχύος του νέου Νόμου, ενδίκων μέσων.

Εν συνεχεία παρατίθενται οι αλλαγές που εισάγονται με το νέο Νόμο σε ορισμένα άρθρα των ειδικών διαδικασιών:

Άρθρο 591 ΚΠολΔ

Με τη νέα ρύθμιση αυξάνεται η προθεσμία για την κατάθεση προσθήκης-αντίκρουσης σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από τη συζήτηση της υπόθεσης, προς διευκόλυνση των πληρεξουσίων δικηγόρων. Με την προσθήκη νέων εδαφίων δεύτερου και τρίτου στη δεύτερη παράγραφο δίνεται εξαιρετικά η δυνατότητα πλασματικής παράστασης ακόμη και όταν η συζήτηση είναι προφορική. Αυτό μπορεί να συμβεί μόνο με κοινή δήλωση των πληρεξουσίων δικηγόρων όλων των μερών και μόνο στις δίκες των περιουσιακών διαφορών.

Με την τροποποίηση της τέταρτης παραγράφου δίνεται η δυνατότητα να διαταχθεί αυτοψία ή πραγματογνωμοσύνη με έκδοση διάταξης σύμφωνα με τις νέες ρυθμίσεις της παρ. 8 του άρθρου 237. Επίσης, με την προσθήκη του νέου εδαφίου στην έβδομη παράγραφο του εν λόγω άρθρου, ορίζεται ότι και επί των υποθέσεων των ειδικών διαδικασιών επί ανακοπής ερημοδικίας, έφεσης και αντέφεσης και αναψηλάφησης, σε περίπτωση ερημοδικίας του ανακόπτοντος, εκκαλούντος ή αντεκκαλούντος και αιτούντος την αναψηλάφηση, το ένδικο μέσο απορρίπτεται. Με την προσθήκη όγδοης παραγράφου στο άρθρο διευκρινίζεται, ότι οι αποκλίσεις των άρθρων 466-472 για τις μικροδιαφορές, δεν εφαρμόζονται στις διαφορές των ειδικών διαδικασιών.

Οι ανωτέρω ρυθμίσεις εφαρμόζονται και στις εκκρεμείς υποθέσεις κατά την έναρξη εφαρμογής του νέου Νόμου (1.01.2022).

Άρθρο 633 ΚΠολΔ

Με την τροποποίηση της δεύτερης παραγράφου διευκρινίζεται, ότι επί ανακοπής, που ασκείται μετά τη δεύτερη επίδοση της διαταγής πληρωμής δεν επιτρέπεται αναστολή, τόσο όταν η εκδίκαση της ανακοπής εκκρεμεί στο πρωτοβάθμιο δικαστήριο, όσο και όταν εκκρεμεί η εκδίκαση έφεσης κατά

οριστικής απόφασης, που πρωτόδικα εκδόθηκε επί αυτής. Η εν λόγω ρύθμιση εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του νέου Νόμου υποθέσεις (1.01.2022).

Επιπλέον, προστίθεται τρίτη παράγραφος, σύμφωνα με την οποία: **«Εάν η διαταγή πληρωμής που έχει εκτελεστεί, ακυρωθεί εν όλω ή εν μέρει με τελεσίδικη δικαστική απόφαση επί της ανακοπής, το δικαστήριο διατάζει, εάν το ζητήσει εκείνος κατά του οποίου έγινε η εκτέλεση, την επαναφορά των πραγμάτων στην κατάσταση που βρισκόταν πριν εκτελεστεί η ακυρωθείσα διαταγή πληρωμής. Η αίτηση υποβάλλεται είτε με τα δικόγραφα της έφεσης και των προσθέτων λόγων είτε με τις ενώπιον του εφετείου προτάσεις του ανακόπτοντος. Η εκτέλεση της απόφασης πρέπει να προαποδεικνύεται.». Η ανωτέρω παράγραφος εφαρμόζεται για τις διαταγές πληρωμής που ακυρώνονται τελεσίδικα μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος, ανεξάρτητα από τον χρόνο έκδοσής τους.**

Άρθρο 636Α ΚΠολΔ

Με την προσθήκη στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 636Α ΚΠολΔ, ρυθμίζεται το ζήτημα της εφαρμογής του δεύτερου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 621, όταν ερμηδοικεί ο ανακόπτων, διότι η παρ. 7 του άρθρου 632 που αναφέρεται στην ανακοπή κατά της διαταγής πληρωμής βασίζεται στις δυσμενείς συνέπειες της ερμηδοικίας, παρά το ότι πρόκειται και στις δύο περιπτώσεις για δίκη για εργατική απαίτηση και δεν δικαιολογείται η διαφορετική νομοθετική αντιμετώπιση για το ίδιο ζήτημα της ερμηδοικίας κάποιου από τους διαδίκους. Η εν λόγω ρύθμιση εφαρμόζεται και στις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του νέου Νόμου υποθέσεις (1.01.2022).

Άρθρο 644 ΚΠολΔ

Στόχος της προσθήκης της τρίτης παραγράφου στο εν λόγω άρθρο είναι η ρύθμιση κατά τον ίδιο τρόπο με το άρθρο 633 ΚΠολΔ της επαναφοράς των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, όταν εξαφανίζεται με τελεσίδικη απόφαση η εκτελεσθείσα διαταγή απόδοσης του μισθίου. Η νέα ρύθμιση ισχύει από την 1η.01.2022.

Χριστίνα Ζήση

Δικηγόρος

Δ.Μ.Σ. Αστικού Δικαίου Ε.Κ.Π.Α.